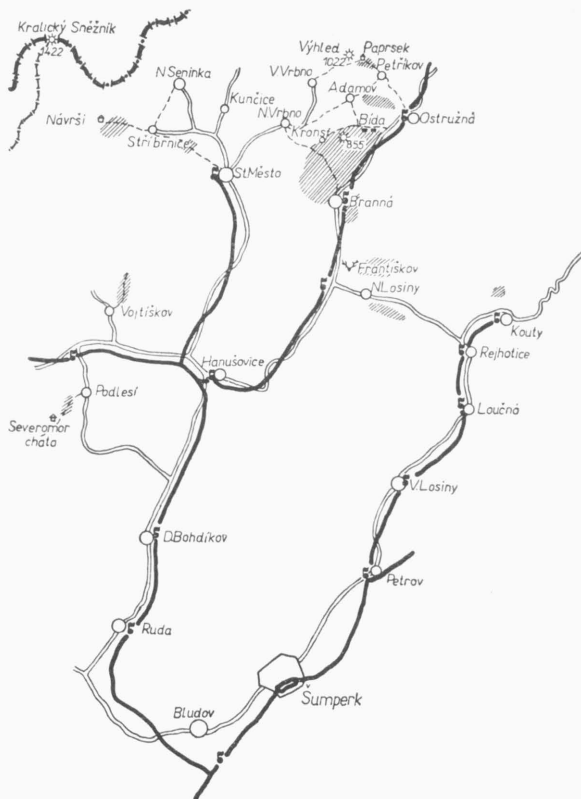

Později jsem sledoval ubývání této lilie. Když lesní správa kosila lesní loučky, mizela z luk a vyskytovala se na stráních u cest a u lesů v nízkém lesním porostu. V posledních letech jsem si zanášel na mapu její rozšíření a zjistil, že se udržela na četných místech v celé severní části Šumperska. Územím, kde vystupují na povrch vápence, např. nad Ostružnou, se lilie cibulkonosná vyhýbá.

Nejbliže od Šumperska jsem našel *Lilium bulbiferum* subsp. *bulbiferum* nad stanicí Kouty n. Desnou, asi ve výši 600 m n. m., u lesa ve vysokém porostu trávy i mezi nízkými smrky. Dále roste na stráni nad silnicí z Přemyslova do Nových Losin a na mezích u cest nad budovou polesí Františkov. U Branné vyskytuje se kolem obce několika směry. Učitel A. CHARBULÁK z Branné mě upozornil na hojný výskyt mezi Kronsfelzovem, kótou 855 a samotou Bída. Další výskyt jsem zjistil u cesty z Ostružné k Adamovu a na lesní stráni u cesty z Petříkova k chatě Paprsek, kolem které se tu a tam v nízkém lesním porostu též vyskytuje. Dále se vyskytuje u Starého Města p. Sněž. u turistické cesty do Stříbrnic, u cesty ze Stříbrnic do Nové Seninky a kolem chaty Návrší nad Stříbrnicemi. Jižněji roste směrem k Vojtíškovu a u turistické cesty z Podlesí na Severomoravskou chatu. Zjištěná naleziště jsou označena čárkovaním na přiložené orientační mapce.

Lilium bulbiferum ssp. *bulbiferum* bylo nalezeno také v okolí Olešnice v Orlických horách (ústní sdělení příbuzných).

Při podrobnější prohlídce rostlin na lokalitách jsem zjistil, že *Lilium bulbiferum* ssp. *bulbiferum* má na téže rostlině květy obojaké i samčí, což je z literatury již známo (viz KIRCHNER O., LOEW F. et SCHRÖTER C.: Lebensgeschichte der Blütenpflanzen Mitteleuropas, 1934 : 502 etc.).

Mapka rozšíření *Lilium bulbiferum* subsp. *bulbiferum* na Šumpersku. Místa výskytu čárkované.

Květena překladiště na nádraží v Pardubicích

Flora des Umschlagsplatzes am Bahnhof in Pardubice

Jan H a d a č *

Květena dnešního okresu Pardubice je zachycena do roku 1948 v Květeně Pardubicka J. a E. HADAČE. Od té doby se rostlinný kryt změnil jak do počtu druhů, tak do četnosti výskytu. Meliorace, výstavba silnic, zvýšená frekvence na komunikacích, zalesňování, regulace a chemikálie ve vzduchu změnilly podmínky nutné k životu rostlinných druhů. Mizí krásná lužní a hájová květena, pustnou opukové stráně, mizí leknín, sněženka, bledule, stulík, rosnatka, koniklec. Zato se k nám šíří nové druhy hlavně pomocí komunikací. Lví podíl na tom má železnice. Nejlépe to

* Adresa: Pardubice, Rokycanova 1800

vidíme na květeně překladiště mezi starým a novým nádražím v Pardubicích. Zde byly odbovovány celní zásilky, koleje byly vytrhány a na takto vzniklé volné půdě se usadila pestrá směs zavlečených, pěstovaných a rumištních rostlin, různých plevelů i druhů, přišlých sem z okolních asociací.

Hlavní sběr jsem provedl v letech 1960–63. Výsledek ukazuje následující listina druhů (názvosloví je podle: DOSTÁL J.: Květena ČSR, Praha 1950). Pro vyjádření hojnosti výskytu jsem užil stupnice, navržené S. HEJNÝM: + ojedinělý výskyt, 1 rozptýleně, 2 roztroušeně, 3 dosti hojně, 4 hojně, 5 velmi hojně až obecně.

1. Druhy neuvedené v Květeně Pardubicka: *Amarantus angustifolius* +, *A. hybridus* subsp. *chlorostachys* 4, *Artemisia sieversiana* WILLD. + (tento druh určil dr. S. HEJNÝ, který uvádí dosavadní lokality na našem území a poznámky o oekologii tohoto druhu, cf. S. HEJNÝ, Preslia 36/4 : 392–402, 1964), *Bidens frondosa* 2–3, již od r. 1953, *Brassica elongata* +, *Chenopodium foetidum* (1 ex.), *Glaucium corniculatum* 2, *Glycine soja* +, *Iva xanthifolia* (28. 5. 1958 asi 30 kusů, zničeno v r. 1959), *Lagedium tataricum* (L.) SOJÁK + v r. 1961, *Myagrum perfoliatum* (1 ex.), *Rapistrum rugosum* +.

2. Druhy pěstované: *Camelina microcarpa* 1, *Chrysanthemum parthenium* 1, *Fagopyrum tataricum* +, *Helianthus annuus* 1, *Lens culinaris* subsp. *esculenta* (1 ex.), *Linum usitatissimum* 3, *Lolium italicum* +, *Medicago sativa* +, *Nicotiana rustica* +, *Pisum sativum* subsp. *arvense* (2 ex.), *Secale cereale* 1, *Setaria italica* 1, *Solanum lycopersicum* 2, *S. tuberosum* 1, *Triticum vulgare* +, *Vicia faba* +, *V. sativa* subsp. *obovata* +, *Zea mays* +.

3. Druhy na okrese vzácné: *Anthemis tinctoria* (1 trs, 1962), *Caucalis lappula* (1 ex. v r. 1960), *Conringia orientalis* +, *Erysimum repandum* +, *Lappula myosotis* 1, *Lepidium densiflorum* 2, *Malva pusilla* +, *Melandrium diurnum* +, *Puccinellia distans* +, *Senecio vernalis* (3 ex.), *Setaria verticillata* 1, *Sisymbrium strictissimum* 3, *Stachys annua* +, *Trifolium montanum* +, *Vaccaria segetalis* subsp. *grandiflora* +.

4. Druhy na okrese obvyklé: *Agropyrum repens* var. *glaucum* 3, *Achillea millefolium* 3, *Alopecurus geniculatus* 1, *A. pratensis* 3, *Amarantus albus* 4, *Anchusa officinalis* 4, *Anthozanthum odoratum* 1, *Apera spicaventi* 2, *Arenaria serpyllifolia* subsp. *serpyllifolia* 2, *Arctium minus* 3, *A. lappa* 3, *A. tomentosum* 3, *Artemisia absinthium* 5, *A. vulgaris* 5, *Bromus mollis* 4, *B. secalinus* +, *B. sterilis* 3, *B. tectorum*, *Calamagrostis epigeios* 4, *Capsula bursa-pastoris* 4, *Carum carvi* 2, *Centaurea cyanus* +, *C. jacea* 3, *C. stoebe* subsp. *rhenana* 4, *Chaenorrhinum minus* 2, *Chamaenerium angustifolium* 1, *Chenopodium album* 5, *Ch. glaucum* 2, *Ch. hybridum* 2, *Ch. polyspermum* 2, *Ch. urticum* +, *Cichorium intybus* 5, *Cirsium arvense* 3, *Convolvulus arvensis* 2, *Dactylis glomerata* 3, *Descurainia sofia* 2, *Diploxaxis muralis* 1, *Echinochloa crus-galli* 2, *Echium vulgare* 3, *Eragrostis paeooides* 2, *Erysimum cheiranthoides* 3, *Fagopyrum convolvulus* 1, *Festuca rubra* +, *Galinsoga ciliata* +, *G. parviflora* 3, *Galium mollugo* 1, *G. spurium* 1, *G. tricornis* +, *G. verum* +, *Geranium pusillum* 1, *Holcus lanatus* +, *Hordeum murinum* 2, *Hyoscyamus niger* 1, *Lactuca serriola* 1, *Lepidium draba* 3, *L. ruderalis* 3, *Libanotis montana* 3, *Linaria vulgaris* 3, *Lithospermum arvense* 1, *Lycopsis arvensis* 1, *Lolium perenne* 4, *Lotus corniculatus* 1, *Lychnis flos-cuculi* +, *Malva neglecta* 3, *Matricaria chamomilla* 2, *M. discoidea* 3, *M. maritima* subsp. *inodora* 5, *Melandrium album* 2, *M. noctiflorum* 2, *Melilotus albus* 4, *M. officinalis* 3, *Medicago varia* +, *Myosotis micrantha* +, *Oenothera biennis* 4, *Onopordon acanthium* 1, *Ononis spinosa* +, *Papaver argemone* +, *P. rhoeas* 2, *P. strigosum* +, *Phleum pratense* 2, *Plantago lanceolata* 2, *P. major* 3, *Poa annua* 3, *P. compressa* 1, *Polygonum aviculare* 4, *Potentilla argentea* 4, *Raphanus raphanistrum* 2, *Reseda lutea* 4, *Roripa austriaca* 3, *Rumex acetosella* 2, *R. crispus* 3, *Salvia verticillata* 3, *Saponaria officinalis* 3, *Scleranthus annuus* +, *Senecio viscosus* 3, *S. vulgaris* 3, *Setaria glauca* 4, *Sherardia arvensis* +, *Silaum selinoides* +, *Silene cucubalus* subsp. *vulgaris* 3, *Sinapis arvensis* +, *Sisymbrium altissimum* 5, *S. loeselii* 5, *Solanum nigrum* 4, *Sonchus oleraceus* 1, *Taraxacum officinale* 2, *Trifolium arvense* 1, *T. hybridum* +, *T. pratense* subsp. *pratense* +, *T. repens* 1, *Tussilago farfara* 2, *Urtica dioica* 2, *Valerianella dentata* +, *Veronica agrestis* 1, *V. persica* 2, *Vicia hirsuta* +, *V. villosa* subsp. *villosa* +, *Vogelia paniculata* +.

Zajímavý je příliv cizích rostlin i mimo překladiště v Pardubicích, pronikajících podél trati hlavně ve směru hlavního tahu dopravy; jsou tu i některé karantenní rostliny:

Ambrosia elatior: Moravany v Č., vlečka při Hospod. družstvu, asi 70 ex., z nichž jen několik kvetlo 9. 1955. Černá za Bory, 2 ex. při kolejkách, 9. 1960. Pro území nová.

Artemisia sieversiana WILLD.: na překladišti se udržuje od r. 1960 dodnes. Nově v r. 1963 jsem ji našel za Průmstavem v Pardubicích „Na Spravedlnosti“.

Bumias orientalis: Vály, u viaduktu, 1 ex. v r. 1949; Černá za Bory, u přejezdu ke Zmíněmu 1955; Pardubice, záv. Vitana, od r. 1957 dodnes, též při vlečce z Vitany od r. 1955–57; Jesničanky, při hřišti Na dolíčku ve vojtěšce, 1957; při trati mezi Opočinkem a Svitkovem, 3 ex., 1962. *Cuscuta australis*: Pardubice, při podjezdu u Sv. Anny mezi kolejemi velmi hojná, 1960, det. HEJNÝ, HOUBEK, SKALICKÝ. Pro území nová.

Diploxaxis tenuifolia: Černá za Bory, stanice dráhy, 1960. Pro území nová.

Erucastrum nasturtiifolium: Pardubice, Rokycanova ul. při trati u závor, 1960. Pro území nová.
Cynodon dactylon: za krematoriem v Pardubicích, 1948; mezi nemocnicí a záv. Tesla, značný porost, 1955; pod Vinicí, 1955 (značný porost, dnes zničený), u Salesiánů, souvislý porost, 1959; rumiště mezi viaduktem a pardubickým nádražím 1962.

Erysimum durum: při trati Pardubice—Rosice, porost, 1962, jinak známo jen z jedné lokality na území.

Tragopogon dubius subsp. *major*: Moravany, nádraží, 1955. Platenice, stanice dráhy, 1956.

Myagrum perfoliatum: Přelouč, jen 1 ex. na nádraží, 1950; Černá za Bory, při trati ke Slovanům, 1 ex.; Pardubice, břeh Chrudimky u krematoria, 1963; na území vzácné.

Glycine soja: Urbanice na Přeloučsku, pokusně pěstována v roce 1941. Jako zavlečená se nejdříve objevila v Moravanech, 1 ex. v r. 1955. Ve Svítkově kolem závodu Ramo a u stanice, 1940; Černá za Bory, od stanice dráhy ke Slovanům asi 60 ex., několik jich se semeny 1960; Pardubičky: u stanice dráhy proti závodu Tesla 1960; Opočinek, při stanici, 1960; Přelouč, u nádraží a proti hřišti, 1960; hromadný výskyt, vždy při železnici, spolu s *Coriandrum sativum* a *Foeniculum vulgare*.

Lysimachia punctata: Pardubice, rumiště mezi viaduktem za novým nádražím asi 100 jedinců, 20. 6. 1962.

Sisymbrium loeselii: Na Pardubicku jej sbíral již Košťál v r. 1888 u nádraží v Pardubicích. V roce 1962 porost po obou stranách silnice od viaduktu k nádraží, ač v r. 1949 byl zde 1 ex. Přelouč, nádraží 1949; Moravany, na dvoře Výkupního družstva 1955, 1 ex.; Semtín, v r. 1955 houfně, ač jsem jej v r. 1954 zde neviděl. Doubravice, nádraží, 1956; Pardubice: Slovany, 1963.

Přehlížené formy *Anagallis arvensis* L. v ČSSR

Überschene Formen von *Anagallis arvensis* L. in der Tschechoslowakei

Gabriela Šveřepová

Katedra botaniky přírodovědecké fakulty University Karlovy,
Benátská 2, Praha 2

Podle dosud zjištěných údajů vyskytují se na našem území dva druhy rodu *Anagallis*, tj. *A. arvensis* L. a *A. coerulea* NATH. (= *A. foemina* MILL.; JANCHEN 1963). *A. coerulea* roste hlavně na výslunných, většinou vápnatých půdách, kde se pH pohybuje kolem 7,3–7,2 (LEHMANN 1956, KORNAŠ 1962), zatímco *A. arvensis* má poměrně široké rozpětí pH = 7,3–4,5 (LEHMANN 1956, KORNAŠ 1962) a nalézáme ji na nejružnějších typech podkladů. U tohoto druhu bylo popsáno vedle normálních rostlin s cihlově červenými květy ještě šest dalších barevných odchylek, které jsou taxonomicky hodnoceny jako formy (LEHMANN 1952, 1956, KORNAŠ 1962). Kromě nápadných barevných rozdílů neobvykle širokého rozsahu nebyly dosud zjištěny mezi nimi žádné jiné nápadnější odchylky. Tyto formy se vyskytují většinou vždy ve společnosti *A. arvensis* L.

Vzhledem k tomu, že zpracování obou těchto druhů je v naší floristické literatuře nedostatečné a někde jsou i chybné údaje, uvádím přehled barevných forem u *A. arvensis*. Zároveň odkazují na tab. č. 2 v předchozí publikaci (ŠVEŘEPOVÁ 1964) pro usnadnění floristické práce.

Nejběžnější je *A. arvensis* f. *arvensis* s cihlově červenými květy. Ostatní jsou méně rozšířené. Je to především modrá f. *azurea* HYL., růžová f. *carnea* (SCHRANK) SCHINTZ et THELL., dále bílá f. *alba* LÜDI, fialová f. *lilacina* ALEFELD, špinavě fialová f. *decipiens* UECHTR. a dvoubarevná f. *bicolor* LÜDI (uprostřed žlutavá, na okraji červená). Z uvedených forem *A. arvensis* byly v poslední době u nás nalezeny f. *carnea* a f. *azurea*. Obě jsou pozoruhodné tím, že způsobily mnoho nejasností v systematice druhů *Anagallis arvensis* a *A. coerulea*.

A. arvensis f. *carnea* (SCHRANK) SCHINTZ et THELL. byla dosud nalezena na těchto lokalitách: Božkov u Mnichovic (okr. Benešov u Prahy) — leg. V. TOMŠŤ et G. ŠVEŘEPOVÁ 1963, 1964; Benátky u Mladé Boleslavi — leg. Č. NOVOTNÝ 1963; Řídka u Mníšku — leg. E. HADAČ 1964; Jilové u Prahy — leg. V. TOMŠŤ 1964.

Semena z lokalit Božkov a Benátky byla v r. 1964 vyseta v botanické zahradě UK spolu se semeny, která byla získána z různých botanických zahrad pod označením *A. carnea* (např. Antverpy, Lublaň, Poznaň) a pod označením *A. rosea* (Kew). Všechny vypěstované rostliny z našich i cizích lokalit byly fenotypově vyrovnané a v morfologických znacích zcela identické a budou ještě dále sledovány.